

ВИСНОВОК

**Національного університету «Чернігівська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Колотила Леоніда Леонідовича
на тему: «Формування стратегії забезпечення
фінансової безпеки банківських установ в Україні»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

У сучасних умовах розвитку фінансової системи питання забезпечення фінансової безпеки банківських установ набувають особливої актуальності. Посилення макроекономічної нестабільності, зростання рівня цифровізації фінансового сектору, поширення кіберзагроз, військові та геополітичні виклики, зміни у поведінці клієнтів і трансформація конкурентного середовища формують нові ризики для функціонування банківських установ та потребують перегляду традиційних підходів до забезпечення їх фінансової безпеки.

Водночас ефективне функціонування банківської системи є важливою передумовою стабільності національної економіки, що обумовлює необхідність розробки цілісної стратегії забезпечення фінансової безпеки банківських установ, здатної враховувати сучасні цифрові виклики, забезпечувати адаптивність банків до змін зовнішнього середовища та підвищувати рівень їх фінансової стійкості.

Саме тому питання формування стратегії забезпечення фінансової безпеки банківських установ є важливими як з наукової, так і з практичної точки зору.

Дисертаційна робота виконана в межах планів науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська політехніка» за такими темами: «Розвиток ринку кредитних послуг в умовах становлення цифрової економіки» (номер державної реєстрації 0121U113250), у межах якої автором обґрунтовано вплив якості кредитного портфеля на процес функціонування системи фінансової безпеки банківської установи; «Стратегічні детермінанти розвитку ринку фінансових послуг в умовах цифровізації національної економіки» (номер державної реєстрації 0123U104317), у рамках якої здобувачем розглянуто сутність стратегії забезпечення фінансової безпеки банківської установи та специфічні риси її розробки в умовах цифрової економіки; «Розвиток фінансової системи в умовах турбулентності та становлення цифрової економіки» (номер державної реєстрації 0125U000298), де автором обґрунтовано вплив макроекономічної нестабільності на розвиток системи фінансової безпеки банківської установи.

2. Метою дисертаційної роботи є узагальнення та поглиблення теоретичних положень функціонування системи фінансової безпеки банківських установ та розробка науково-прикладних засад її розвитку в умовах цифрової трансформації.

Для досягнення цієї мети в роботі поставлено такі *завдання*:

- розглянути сутність фінансової безпеки банківської установи та визначити її роль у забезпеченні стабільності функціонування банківської системи;
- дослідити зміст системи фінансової безпеки банківських установ, її основні компоненти та функції;
- конкретизувати особливості формування та реалізації стратегічного розвитку системи фінансової безпеки банківських установ;
- провести дослідження сучасного стану функціонування банківських установ в Україні;
- здійснити аналіз поточного рівня фінансової безпеки комерційних банків.
- визначити основні бар'єри та загрози забезпечення розвитку системи фінансової безпеки банківських установ у сучасних умовах;
- обґрунтувати роль цифрової трансформації у розвитку системи фінансової безпеки банківських установ;
- сформулювати механізм забезпечення трансформації системи фінансової безпеки банківської установи;
- визначити напрями підвищення ефективності функціонування системи фінансової безпеки банківської установи;
- провести сценарний аналіз вибору стратегії розвитку системи фінансової безпеки банківської установи в умовах макрофінансової нестабільності та цифровізації ринку фінансових послуг.

Об'єктом дослідження є процес формування стратегії забезпечення фінансової безпеки банківських установ в умовах сучасних викликів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних положень формування стратегії забезпечення фінансової безпеки банківських установ, механізмів її реалізації та трансформації в сучасних умовах.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Основні результати дослідження, які становлять його наукову новизну і виносяться на захист, полягають у наступному:

удосконалено:

- концептуальні підходи до визначення сутності та структури системи фінансової безпеки банківської установи, які, на відміну від існуючих, враховують особливості її функціонування в умовах нестабільності зовнішнього середовища, трансформацію цифрового фінансового простору, посилення ролі інформаційних ресурсів діяльності та виникнення нових цифрових ризиків у забезпеченні стійкості функціонування банківських установ. Це дало можливість розглядати систему фінансової безпеки банку як компонент його цифрового простору, невід'ємну складову системи банківського менеджменту;
- класифікацію цифрових загроз системи фінансової безпеки банківських установ, яку, на відміну від існуючих, розширено наступними ознаками: джерелами виникнення, напрямком виникнення, масштабом впливу, об'єктом впливу, рівнем автоматизації, за тривалістю, за причиною виникнення, рівнем впливу. Це дозволило поглибити прикладні аспекти трансформації системи

фінансової безпеки комерційних банків з урахуванням викликів цифрової економіки;

- науково-прикладні положення функціонування механізму цифрової трансформації системи фінансової безпеки банківської установи, які, у порівнянні з вже існуючими, визначені через пізнання особливостей зміни організаційної, інформаційної, технологічної та адаптивної складової такого механізму в результаті формування та розвитку цифрового фінансового простору комерційного банку;

- модель трансформації системи фінансової безпеки банківської установи, положення функціонування якої, у порівнянні з існуючими, було розширено шляхом врахування специфічних рис цифрового розвитку комерційних банків, наявності нових видів ризиків, які пов'язані із активним використанням цими установами цифрових технологій, зміною ролі інформаційних інновацій у забезпеченні їхньої конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг;

набули подальшого розвитку:

- понятійно-категоріальний апарат фінансової науки у частині уточнення змісту категорії «стратегія забезпечення фінансової безпеки банківської установи», що здійснено на основі результатів аналізу таких дефініцій: «стратегія», «безпека», «фінансова безпека», пізнання сформованих наукових положень до розгляду сутності такого виду безпеки. Запропоновано стратегію забезпечення фінансової безпеки банківської установи розглядати як план розвитку комерційного банку в умовах турбулентного екзогенно-ендогенного простору, котрому притаманне виникнення нових загроз його функціонуванню, і в якому конкретизовано основні довгострокові цілі трансформації системи такої безпеки, методи, інструменти, ресурси їх досягнення, особливості побудови механізмів управління з метою формування стабільного функціонування комерційного банку, підвищення його здатності адаптуватися до нових викликів цифрової економіки, змін економічного простору, шляхом своєчасного виявлення, попередження, мінімізації та нейтралізації сукупності фінансових ризиків;

- теоретичні підходи до визначення сутності цифрової стратегії забезпечення фінансової безпеки банківської установи, які, на відміну від існуючих, сформульовані через дослідження особливостей розробки та впровадження цілісної цифрової стратегії її розвитку, гармонійної її імплементації в структуру фінансової стратегії банку. Це дало можливість обґрунтувати, що процес його цифрової трансформації залежить від ефективності функціонування системи фінансової безпеки комерційного банку.

- науково-методичні аспекти дослідження взаємообумовленого впливу між системою фінансової безпеки банківської установи та процесом її цифрової трансформації, що реалізовано у виокремлення двох підходів до розуміння такого впливу: цифровий – обґрунтування трансформації системи фінансової безпеки в умовах цифрової економіки та залучення, адаптації сучасних інформаційних інновацій банківськими установами у власну діяльність; детермінуючий – опис впливу ефективності функціонування зазначеної системи на процес цифрової трансформації, його швидкість та результативність.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків

рекомендацій підтверджується положеннями наукових праць вітчизняних, зарубіжних учених. Обґрунтованість одержаних результатів дослідження забезпечено використанням загальнонаукових прийомів та спеціальних методів пізнання, що базуються на економічних та споріднених з ними науками, а також методів міждисциплінарних досліджень, зокрема: методи наукової абстракції, індукції та дедукції, системний підхід, методи статистичного, структурно-динамічного та порівняльного аналізу, регресійний аналіз для панельних даних із фіксованими ефектами, методи узагальнення, графоаналітичний і табличний методи.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі акти України, нормативно-правові документи, які стосуються функціонування комерційних банків, банківської системи України, наукові праці вчених, у яких досліджуються питання забезпечення фінансової безпеки банківських установ, статистична інформація Державної служби статистики України, Національного банку України, інформаційні ресурси мережі інтернет, особисті спостереження та розрахунки автора.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у можливості застосування висновків дослідження у практичній діяльності АТ «Акцент-Банк»: враховано науково-практичні підходи до формування стратегії фінансової безпеки банківських установ, рекомендації щодо оцінювання впливу внутрішніх і зовнішніх ризиків на діяльність банку, а також пропозиції щодо підвищення рівня фінансової стійкості та адаптивності банківської установи до змін ринкового середовища (М5А5-RF58-BAP5-0137 від 02.05.2025); АТ «Райффайзен Банк Перше міське відділення» (м. Чернігів): використано методичні підходи до розроблення стратегії забезпечення фінансової безпеки банку, підходи до аналізу сучасних ризиків функціонування банківської системи, а також рекомендації щодо підвищення стійкості банківських установ до впливу макроекономічних, фінансових та цифрових чинників (№ 4 від 01.05.2026); Національного університету «Чернігівська політехніка»: використано у навчальному процесі кафедри фінансів, банківської справи та страхування при розробці методичних матеріалів, а також під час проведення лекційних та практичних занять з таких освітніх компонентів: «Фінансовий менеджмент у банку», «Управління банківськими ризиками», «Страхування фінансових ризиків». (№ 202/08-843/ВС від 12.05.2026).

6. Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження, теоретичні положення, науково-практичні рекомендації та висновки дисертаційної роботи доповідалися, обговорювалися та отримали схвалення на низці міжнародних науково-практичних конференцій, серед яких: XIII Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених «Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 26–27 квітня 2023 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд» (м. Дніпро, 3 листопада 2023 р.); XIV Міжнародна науково-практична

конференція студентів, аспірантів і молодих вчених «Юність науки – 2024: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 24–26 квітня 2024 р.); IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу» (м. Кам'янець-Подільський, 11 лютого 2025 р.); IV Міжнародна науково-практична конференція молодих учених «Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі» (м. Чернігів, 20 березня 2025 р.); I Міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні імперативи сучасного менеджменту в контексті реалізації глобальних цілей сталого економічного розвитку» (м. Київ, 15 жовтня 2025 р.).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні результати дисертаційної роботи опубліковано у 13 наукових працях, з них: 1 стаття в іноземному науковому виданні (Web of Science); 5 статей у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз даних; 7 праць апробаційного характеру. Загальний обсяг публікацій – 11,2 друк. арк.; особисто автору належить – 5,0 друк. арк.

Статті в іноземних наукових виданнях:

1. 1. Попело, О., Косач, І., Волок, Р., Євсієнко, М., **Колотило, Л.**, Хребтань, Ю. (2025). Розвиток ЗЕД в Україні в умовах цифрової трансформації банківської системи. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(65), 11–27. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.65.2025.5034> (2,0 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: проаналізовано структуру банківської системи України у 2019-2023 р.р через аналіз сукупності комерційних банків, кількості установ з іноземним капіталом та зі 100% іноземним капіталом (0,35 ум. друк. арк.).

Статті в наукових фахових виданнях та виданнях, внесених до наукометричних баз даних:

2. Садчикова І. В., **Колотило Л. Л.**, Волок А. Р. Формування стратегії банківських установ в Україні в умовах цифровізації фінансового ринку та макроекономічної нестабільності. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2024. Т. 2. № 20. С. 267–278. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.267-278> (1,6 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: обґрунтовано особливості формування стратегій розвитку банківських установ в умовах цифровізації фінансового ринку та макроекономічної нестабільності, визначено ключові напрями адаптації банків до сучасних викликів (0,6 ум. друк. арк.).

3. Садчикова І. В., **Колотило Л. Л.**, Пентелейчук М. Г. Забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні в умовах макроекономічної нестабільності. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 2(29). С. 430–448 [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2\(29\)-430-448](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2(29)-430-448) (2,0 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: поглиблено прикладні засади забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні та визначено чинники впливу макроекономічної нестабільності на їх функціонування (0,6 ум. друк. арк.).

4. Тарасенко А. В., Пентелейчук М. Г., **Колотило Л. Л.** Теоретичні аспекти трактування сутності споживчого кредитування. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 1(41). С. 396–406. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1\(41\)-396-406](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1(41)-396-406) (1,3 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: конкретизовано теоретичні аспекти трактування сутності споживчого кредитування (0,3 ум. друк. арк.).

5. **Колотило Л. Л.**, Дубина М. В. Стратегія забезпечення фінансової безпеки банку: сутність та особливості розробки в умовах макроекономічної нестабільності. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 9(19). С. 1015–1030 [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-9\(19\)-1015-1030](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-9(19)-1015-1030) (1,9 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: досліджено сутність стратегії забезпечення фінансової безпеки банку та обґрунтовано особливості її формування в умовах макроекономічної нестабільності (1,5 ум. друк. арк.).

6. Жаворонок А. В., **Колотило Л. Л.** Розвиток комерційних банків в умовах становлення цифрової економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 3(43). С. 337–346. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-337-346](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-337-346) (1,2 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: визначено особливості розвитку комерційних банків в умовах становлення цифрової економіки та конкретизовано напрями цифрової трансформації банківської діяльності (1,0 ум. друк. арк.).

Опубліковані праці апробаційного характеру:

7. Садчикова І. В., Євсієнко М. В., **Колотило Л. Л.** Фактори забезпечення фінансової безпеки банківських установ в умовах військового стану. *Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства* : збірник тез доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 26–27 квітня 2023 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 128–130 (0,2 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: визначено фактори забезпечення фінансової безпеки банківських установ в умовах військового стану та досліджено їх вплив на функціонування банківської системи (0,05 ум. друк. арк.).

8. Садчикова І. В., **Колотило Л. Л.** Основні принципи безпеки банківських установ України. *Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції : у 3 т. Т. 1. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2023. С. 207–209 (0,2 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: конкретизовано основні принципи забезпечення безпеки банківських установ України в сучасних умовах (0,1 ум. друк. арк.).

9. Садчикова І. В., **Колотило Л. Л.**, Малихін А. Г. Особливості формування стратегії банківських установ в Україні в умовах цифровізації фінансового ринку. *Юність науки – 2024: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства* : збірник тез доповідей XIV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 24–26 квітня 2024 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 104–105 (0,1 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: визначено особливості формування стратегій розвитку

банківських установ в умовах цифровізації фінансового ринку (0,05 ум. друк. арк.).

10. Колотило Л. Л. Соціально-детерміністична складова формування фінансової безпеки банківських установ в Україні. *Юність науки – 2024: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства* : збірник тез доповідей XIV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 24–26 квітня 2024 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 623–625 (0,2 ум. друк. арк.).

11. Садчикова І. В., Колотило Л. Л., Пентелейчук М. Г. Теоретичні основи забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні. *Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 11 лютого 2025 р.). Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний інститут, 2025. С. 240–242 (0,2 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: досліджено теоретичні засади забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні та визначено її ключові складові (0,1 ум. друк. арк.).

12. Тарасенко А. В., Пентелейчук М. Г., Колотило Л. Л. Сутність споживчого кредитування: форми, функції, особливості. *Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі* : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених (м. Чернігів, 20 березня 2025 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. С. 184–185 (0,1 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: конкретизовано сутність споживчого кредитування, визначено його особливості розвитку в сучасних умовах (0,05 ум. друк. арк.).

13. Жаворонок А. В., Колотило Л. Л. Сутність та особливості забезпечення фінансової безпеки банку. *Стратегічні імперативи сучасного менеджменту в контексті реалізації глобальних цілей сталого економічного розвитку* : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 жовтня 2025 р.). Київ : ДУІКТ, 2025. С. 48–51 (0,2 ум. друк. арк.). Особистий внесок автора: визначено сутність фінансової безпеки банку та особливості її забезпечення в умовах сучасних економічних викликів (0,1 ум. друк. арк.).

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Колотила Леоніда Леонідовича на тему «Формування стратегії забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо формування та реалізації стратегії забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційної роботи. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Колотила Леоніда Леонідовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), наукові публікації здобувача відповідають пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Колотила Леоніда Леонідовича на тему «Формування стратегії забезпечення фінансової безпеки банківських установ в Україні» може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий
д.е.н., проф.
«17» червня 2026 р.

М.В. Дубина

М.В. Дубина
Засвідчую
Відділ кадрів
2026 р.